

Helseekspert i team

**Gode løsninger gjennom tverrfaglig samarbeid
på utfordringer i helse- og sosialsektoren**

Høsten 2008
– et samarbeidsprosjekt mellom

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	INNLEDNING	3
2.	BAKGRUNN.....	3
3.	ORGANISERING	4
4.	MÅL OG FAGLIG INNHOLD	5
4.1	MÅL.....	5
4.2	FAGLIG INNHOLD	5
5.	LÆRINGSFORMER OG AKTIVITETER	5
5.1	FASILITERING / PROSESSVEILEDNING	6
6.	VURDERING	6
6.1	KRAV TIL STUDIEDELTAGELSE.....	7
6.2	VURDERINGSKRITERIER.....	7
7.	STUDIEKVALITET	7
8.	LANDSBYTEMA OG ORGANISERING HØSTEN 2008	8
9.	LITTERATUR.....	9
9.1	KURSLITTERATUR.....	9
9.2	RESSURSLITTERATUR.....	9
9.3	METODELITTERATUR FOR OPPGAVESKRIVING FRA ULIKE STUDIEPROGRAM.....	10
9.4	YRKESETISKE RETNINGSLINJER	10
10.	KILDEHENVISNING	10

1. Innledning

Nasjonal helseplan 2007–2010 er styrende for utdanning av personell, og for kompetansenivået innen helsetjenesten i Norge. De siste årene har vært preget av gjennomgripende helse- og sosialpolitiske reformer. Helse- og sosialtjenesten er i endring når det gjelder organisering og oppgavefordeling, teknologiske nyvinninger og medisinsk kunnskapsutvikling. Det skjer endringer i levekår og sykdomsforekomst som nødvendiggjør løpende vedlikehold og utvikling av personellens kompetanse. I Nasjonal helseplan er behovet for bedre samhandling i helse- og sosialsektoren gitt særskilt oppmerksomhet som et virkemiddel til å skape helhet og sammenheng i tjenestetilbudet. Det vil også være et virkemiddel til bedre realisering av pasienten som samhandlingsaktør med rett til brukermedvirkning og behov for egen mestring i hverdagen. Helse- og sosialtjenesten har et stort antall tjenesteytere med ulik utdanning og arbeidsformer. Samhandling må inngå som en naturlig del av tjenestens arbeid, og det må etableres en kultur hvor samhandlingsaktiviteter etterspørres. Likeverdig partnerskap og gjensidig respekt mellom de samarbeidende aktørene er sentralt for å lykkes. (Nasjonal helseplan, 2007–2010, kp.6).

Det er avgjørende at innholdet i utdanningene endres i takt med denne utviklingen. I helseplanperioden vil det arbeides bredt med samhandlingsproblematikk og det forutsettes at utdanningsinstitusjonene er lydhøre overfor og svarer adekvat på de kompetansebehov som kommer til uttrykk i Nasjonal helseplan (Nasjonal helseplan, 2007–2010, kp.6).

Sosial- og helsedirektoratets strategi for å forbedre kvaliteten på tjenestene har følgende visjon for sosial- og helsefaglig utdanning: ”Enhver utøver av sosial- og helsefaglig tjenester skal utdannes til å utøve brukerorienterte tjenester som medlem av et tverrfaglig team, med vekt på kunnskapsbasert praksis, kvalitetsforbedring og informasjonsteknologi” (SH dir.2006).

Utdannings- og forskningsdepartementet har fastsatt nasjonale rammeplaner for de fleste helse- og sosialfagsutdanninger. Rammeplanenes felles innholdsdel har som overordnet mål: ”å utdanne helse- og sosialarbeidere som skal kunne samarbeide tverrfaglig innen helse- og sosialsektoren, i tråd med intensjonene i relevante lover” (se for eksempel Rammeplan for Sykepleieutdanning 2004).

Etter lov om universiteter og høyskoler (§ 4-10) omfattes helse- og sosialfagutdanningen av skikkethetsvurdering. Vurderingskriteriene for skikkethet i utdanningen bygger i stor grad på samhandlingskompetanse.

Med bakgrunn i nevnte retningslinjer og krav arrangerer Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) høsten 2008 pilotprosjektet Helseeksperter i Team (HiT). HiT representerer en læringsarena for utvikling av tverrfaglig samhandlingskompetanse slik det stilles krav om i Nasjonal helseplan, nasjonale rammeplaner og Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

2. Bakgrunn

Norges teknisk-naturvitenskapelig universitet (NTNU) introduserte i 2001 et tverrfaglig emne på 7,5 studiepoeng kalt Eksperter i team (EiT) som obligatorisk for sivilingeniørstudiet. Ideen til prosjektet var basert på et behov fra næringslivet om å bevisstgjøre studentene sine fremtidige roller som medspillere i grupper som skal løse tverrfaglige problemstillinger. EiT er pr i dag et tverrfaglig prosjektemne for alle mastergradsstudentene på NTNU.

Som en parallell gjennomførte Det medisinske fakultet (DMF) ved NTNU i perioden 2004 til 2006 flere pilotprosjekter, kalt Helseeksperter i Team (HiT), der helsefagstudenter fra Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) har deltatt på frivillig basis sammen med studenter fra NTNU. HiT er et tverrfaglig samarbeidsprosjekt hvor studenter fra ulike fagmiljø gjennomfører et eksternt definert prosjektarbeid relatert til helse- og sosialsektoren. HiST har gjennom disse pilotprosjektene fått stor interesse for HiT, og anser dette som en unik læringsarena for å øke tverrfaglig samhandlingskompetanse.

HiST gjennomfører i perioden 2007 til 2009 et planarbeid for å etablere HiT i egen regi. Et eventuelt vedtak i Høgskolestyret gjør emnet obligatorisk for alle helse - og sosialfagutdanninger fra og med studieåret 2011/2012. I studieåret 2008/2009 er emnet obligatorisk for fysioterapi -, ergoterapi -, vernepleie -, barnevern -, sosionom -, audiograf og radiografutdanningen. Det tilbys frivillig deltakelse til sykepleier - og bioingeniørutdanningen inntil 2011/2012, da disse utdanningene vil innføre HiT som obligatorisk emne.

HiT i HiSTs regi har vært gjennomført siden våren 2007 i form av pilotprosjekter (totalt 6 landsbyer). Emnet tilbys i dag studenter fra helse – og sosialfagsutdanningene. Gjennom HiST sitt samarbeid med EiT har også studenter fra relevante studiemiljøer ved NTNU fra DMF, fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektronikk (IME) og fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (IVT) og Det historisk-filosofiske fakultetet (HF) deltatt. HiT følger EiT sin emnebeskrivelse, beskrevet i Eksperter i Team, <http://www.ntnu.no/eit>

HiST sitt overordnede mål for HiT, er et framtidig etablert samarbeid med NTNU og EiT (Høgskolestyret O-sak 02-07-HiT), hvor studenter fra NTNU (fortrinnsvis fra DMF eller andre relevante studiemiljøer) og HiST deltar sammen.

3. Organisering

HiT organiseres i landsbyer på opptil 30 studenter og gjennomføres intensivt over 3 sammenhengende uker. Studentene i hver landsby inndeles i grupper på fem studenter, fortrinnsvis fra forskjellige studieprogram.

Hver landsby har en ledelse bestående av en landsbyleder og en læringsassistent som utgjør landsbyens fasilitatorteam (se punkt 5.1). I tillegg til landsbyledelsen ansetter HiT en undervisningsassistent for intensivperioden. Landsbyleder skal bistå studentene med faglig veiledning og fungere som døråpnere mot relevante fagmiljøer. Landsbyledere og læringsassistenter samarbeider om å fasilitere gruppene gjennom sin tilstedeværelse i gruppeprosessen. På denne måten stimulerer de til refleksjon og læring i henhold til læringsmålene i EiT/HiT. Læringsassistentene bidrar også i planleggingen og gjennomføringen av landsbyen. Undervisningsassistenten fungerer som bindeledd mellom HiT og landsbyene.

Alle fasilitatorteam vil inngå i en klynge (tre fasilitatorteam og en undervisningsassistent) som samarbeider med to andre team. Hensikten med klyngene er å utveksle erfaringer og bistå hverandre i sensureringsarbeidet.

HiT inngår i bachelorgraden for program med obligatorisk deltakelse i studieåret 2008/2009. For studenter som deltar frivillig vil tilpasningen til eksisterende studieinnhold variere fra

program til program. Noen inkluderer hele HiT i bachelorgraden, andre delvis, og andre legger den helt utenfor. Eventuelle tilpasninger avtales med eget studieprogram.

4. Mål og faglig innhold

4.1 Mål

HiT har både faglig og personlig utvikling hos studentene som mål. Studentene skal anvende sin fagkompetanse og utvikle sin samhandlingskompetanse gjennom å arbeide resultatrettet med problemstillinger fra helse- og sosialsektoren. Studentene skal utvikle sine teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter i tverrfaglig prosjektsamarbeid og få trening i yrkesrelevante arbeidsmåter.

4.2 Faglig innhold

- Studentene skal arbeide i tverrfaglig sammensatte grupper og gjennom dette både få trening i å anvende sitt eget fag og utvikle sin fagkompetanse.
- Studentene skal utvikle sine evner i mellommenneskelig kommunikasjon og samhandling.
- Studentene skal innen en gitt tidsfrist, arbeide med relevante problemstillinger fra helse- og sosialsektoren.
- Studentene skal videreutvikle forståelsen av helhet og sammenheng i helse- og sosialtjenesten.
- Studentene skal øke fokus på brukerrollen og pasienten som samhandlingsaktør
- Studentene skal bli bedre kjent med vesentlige helseinstitusjoner og -organisasjoner, samt institusjoner innen sosialtjenesten
- Studenten skal bli kjent med kreative arbeidsmetoder som lærings- og samhandlingsverktøy
- Studentene skal innhente, bearbeide og presentere data i tråd med vitenskapelige kriterier.
- Studentene skal ut fra oppnådde resultat se utbytte av tverrfagligheten

Studentene skal reflektere over samarbeidet i gruppa gjennom å reflektere over egne og andres handlingsmønstre og hvordan samspillet influerer gruppearbeidet. Studentene skal tilstrebe en konstruktiv holdning til samarbeidet ved å møte hverandre med respekt og forståelse.

5. Læringsformer og aktiviteter

Landsbyen knyttes til et eksternt definert tema. Dette skal representere en reell og aktuell utfordring fra helse- og sosialsektoren og utformes slik at det favner den tverrfaglige profilen til HiT. Landsbyledelsen og oppdragsgiver ferdigstiller en prosjektskisse, evt. delprosjekt sammen. Oppdragsgiver antyder problemområder, det bør foreligge forslag til problemstillinger og empirisk arena, samt ressurs- og kontaktpersoner. Basert på gruppas faglige ressurser definerer og belyser studentene en problemstilling og velger metode. Studentene må ferdigstille sluttproduktene innenfor en gitt tidsramme og er avhengig av et nært samarbeid med oppdragsgiver.

Relevante oppdragsgivere for HiT kan være St. Olavs hospital, Trondheim kommune, Helse Midt-Norge, Bufetat, SINTEF-Helse eller andre aktuelle aktører innen helse- og sosialsektoren. Høsten 2008 er Senter mot incest og seksuelle overgrep Sør-Trøndelag (SMISO) oppdragsgiver for samtlige landsbyer.

Arbeidet i landsbyen er preget av tre hovedfaser. I første fase vektlegges aktiviteter som bidrar til å skape godt læringsklima i landsbyen. Studentene skal gjennom kreative prosesser bli kjent med hverandre og hverandres kompetanse. I denne fasen skal gruppene utarbeide samarbeidskontrakt, problemstilling og fremdriftsplan. I andre fase vektlegges både gruppas prosjekt- og prosessarbeid, statusrapportering og tilbakemeldninger på prosjekt- og prosessarbeidet. I siste fase vektlegges selvstendig arbeid og tilpasset veiledning i den enkelte gruppe, samt ferdigstilling og innlevering av sluttprodukter. Muntlige presentasjoner kan inngå i hver hovedfase.

Landsbyen representerer en pedagogisk referanseramme for studenter med ulik bakgrunn. Den er en pedagogisk prosess og læringsform hvor studenter gjennom ulike fellestiltak får trening i tverrfaglig arbeid. Studentene blir utfordret til å innta nye personlige og faglige perspektiv gjennom å sidesette kjente rammer og tradisjonelle tankemønstre.

5.1 Fasilitering / prosessveiledning

Fasilitering kan sidestilles med ordet prosessveiledning. Et fasilitatorteam består av en faglærer (landsbyleder) og en læringsassistent fra NTNU, som skal legge til rette for (fasilitere) studentenes læring i den enkelte studentgruppe ved å stimulere studentene til refleksjon over forutsetningene for kreativt arbeid, tverrfaglig gruppesamspill og egen faglig praksis.

6. Vurdering

Ved slutten av landsbyperioden skal studentgruppene gi en muntlig presentasjon, og levere en prosjektrapport og en prosessrapport. Hvis studentgruppene har utviklet et produkt (f.eks. film, et spill, en rutine, et dataprogram, en systembeskrivelse, en gjenstand eller noe annet), skal prosjektrapporten beskrive produktet og arbeidet med å utvikle det. Prosjektrapporten presenteres muntlig i et forum med oppdragsgiver og andre interesserte tilhørere til stede, prosessrapporten presenteres i et lukket forum. Prosessrapporten skal omhandle refleksjoner rundt samspillet i gruppa gjennom refleksjoner over egne og andres handlingsmønstre, for eksempel teamets samarbeidsrelasjoner, den tverrfaglige samarbeidsprosessen og andre viktige hendelser som har gitt ny forståelse og læring. Det forventes at studentene reflekterer over gruppeprosessene og knytter det til relevant faglitteratur.

Det er studentgruppas sluttarbeider (prosjekt- og prosessrapport), samt produkter som blir vurdert i forhold til karakterskalaen A – F (se Vedlegg 1 og 2). Gruppa får én felles karakter. Prosjektrapporten teller 50 % og prosessrapporten teller 50 % av den endelige karakteren. Den muntlige presentasjonen av sluttproduktet må være godkjent før innlevering av rapportene.

6.1 Krav til studiedeltagelse

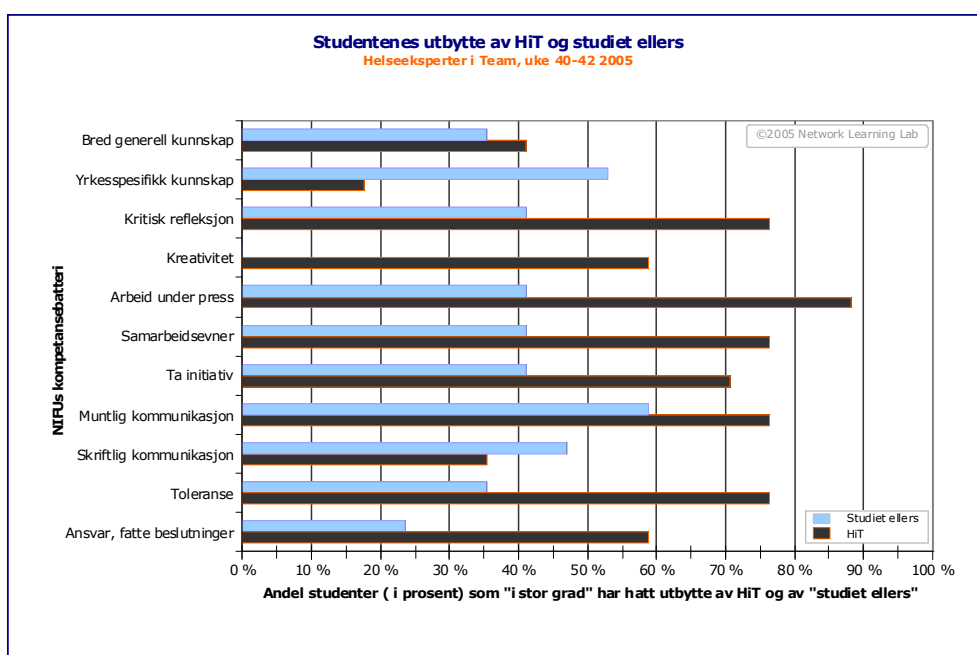
Det er obligatorisk oppmøte i landsbyene hver landsbydag. Fravær, uansett grunn, ut over fire landsbydager medfører strykkarakter. Studenter som ikke deltar de to første landsbydagene uten gyldig grunn (sykemelding) får ikke fortsette i landsbyen og må gjennomføre emnet ved neste ordinære gjennomføring eller i et tilpasset løp i samarbeid med EiT.

6.2 Vurderingskriterier

Forventningene til studentgruppas sluttresultater og generelle kriterier for vurdering av gruppas prosessrapport og prosjektrapport er beskrevet i henholdsvis Vedlegg 1 og 2 av prosjektbeskrivelsen. En utdyping av hva som kreves av studentene involvert i Helseeksperter i Team er i tillegg gjengitt i *Retningslinjer for studentenes sluttarbeider* i Vedlegg 3.

7. Studiekvalitet

Evaluerings av studiet er et viktig bidrag for å sikre studiekvalitet og utvikling av studiet. Underveis i pilotprosjektene høsten 2005 gjennomførte Network Learning Lab (NLL) en formativ evaluering av studentenes læringsutbytte i HiT og studiet for øvrig. Tabellen nedenfor er hentet fra NLL sin evalueringsrapport.¹

Figur 1: Studentenes utbytte av HiT og studiet ellers.

Av kompetansebatteriet ser vi at studentene i HiT skåret høyt på nødvendig kompetanse innen helse- og sosialtjenesten. Komponenter som "arbeid under press", "å ta initiativ", "muntlig kommunikasjon", "toleranse", "ansvar", "fatte beslutninger" og "kritisk refleksjon" gjenspeiler de utfordringer vi har i yrkeshverdagen. Dette svarer til utfordringene studentene står overfor i overgangen mellom studier og yrkeshverdag.

¹ Evalueringsrapport. Helseeksperter i Team: Pasientrettigheter – prioriteringer – etiske betraktninger. En formativ evaluering av et tverrfaglig emne ved NTNU og HiST høsten 2005. Network Learning Lab, 2005

8. Landsbytema og organisering høsten 2008

Pilotsprosjektet høsten 2008 består av 6 landsbyer (ytterligere 8 landsbyer vil arrangeres vår 2009). Temaene er bestemt i samarbeid mellom de eksterne problemeierne og landsbyene.

Prosjektleder/koordinator:	Tone Hoff Almenning	e-post: tone.almenning@hist.no
Prosjektmedarbeider:	Inger Lise Christensen	e-post: inger.lise.christensen@hist.no
Studiekonsulent:	Sølvi Sønvisen	e-post: solvi.b.sonvisen@hist.no
Studiekonsulent:	Magnus Clark	e-post: magnus.clark@hist.no

Uke 35-37, Landsby 1: "Til beste for brukeren?"

Oppdragsgiver: Senter mot incest og seksuelle overgrep (SMISO), Sør-Trøndelag

Landsbyleder:

Læringsassistent:

Uke 35-37, Landsby 2: "Er min stemme verdt å høre?"

Oppdragsgiver: Senter mot incest og seksuelle overgrep (SMISO), Sør-Trøndelag

Landsbyleder:

Læringsassistent:

Uke 35-37, Landsby 3: "Slikt skjer ikke hos oss!"

Oppdragsgiver: Senter mot incest og seksuelle overgrep (SMISO), Sør-Trøndelag

Landsbyleder:

Læringsassistent:

Uke 35-37, Landsby 4: "En erfaring uten stemme"

Oppdragsgiver: Senter mot incest og seksuelle overgrep (SMISO), Sør-Trøndelag

Landsbyleder:

Læringsassistent:

Uke 35-37, Landsby 5: "Kan senteret være til hjelp for meg som ansatt i hjelpeapparatet?"

Oppdragsgiver: Senter mot incest og seksuelle overgrep (SMISO), Sør-Trøndelag

Landsbyleder:

Læringsassistent:

Uke 35-37, Landsby 6: "Det voksne barnet"

Oppdragsgiver: Senter mot incest og seksuelle overgrep (SMISO), Sør-Trøndelag

Landsbyleder:

Læringsassistent:

Hjemmeside for HiT: <http://www.hist.no/content.ap?thisId=13765>

Hjemmeside for Senter mot incest og seksuelle overgrep: <http://www.smiso-st.no/>

9. Litteratur

9.1 Kurslitteratur

Johnson & Johnson (2006): *Joining together. Group theory and group skills*. Pearson.
Kapittel 1: Group dynamics (s 1 – 44)

Schwarz (2002): *The skilled facilitator*. Jossey –Bass.
Kapittel 5: Ground Rules for Effective Groups (s 96 – 136)

West, Tjosvold og Smith (2006): *The essentials of Teamworking. International perspectives*. Wiley.
Kap 9: Social loafing (s 191 – 208)
Kap 12: Cooperation and teamwork for innovation
(s 258-279)

Rønning, Barbro (2005): *FLYT – en nøkkel til kreativitet og innovasjon*. Tapir akademisk forlag.

Chiriac og Hempel (2005): *Handbok för grupparbete – att skapa fungerende grupparbeten i undervisning*. Studentlitteratur.
Kap 5: I grupparbete spelar rollerna roll (s 93–121)

Sjøvold, Endre (2006): *TEAMET. Utvikling, effektivitet og endring i grupper*. Universitetsforlaget.
Kap 8: Rolletyper (s 107–118)
Kap 13: Rollestruktur og dynamikk (s 166-179)

Nyseth, Jentoft, Førde, Bærenholdt (2007) (red): *I disiplinenes grenseland. Tverrfaglighet i teori og praksis*. Fagbokforlaget.
Kap 9: Institusjonelle perspektiver på tverrfaglighet (s 275 -289)

9.2 Ressurslitteratur

Sewerin, Thomas (1996): *En arbeidsbok for grupper om grupper*. MiL Publishers.

Kaufmann, Geir (2005): *Hva er kreativitet*. Universitetsforlaget.

Halland, Geir O. (2004): *Læring gjennom stimulerende samspill. Veiledning, vurdering og ledelse*. Fagbokforlaget.

Fristrøm, Lena N (2002): *Sårede mennesker samarbeider ikke*. Genesis forlag.

Øiestad, Guro (2004): *Feedback*. Gyldendal Norsk Forlag AS.

Lauås, Kirsti et al (2004): *Tverrfaglig samarbeid*. Universitetsforlaget.

Røkenes, Odd H. et al (2002): *Briste eller bære*. 2. utg. Bergen: Bokforlaget.

9.3 Metodelitteratur for oppgaveskriving fra ulike studieprogram

Audiografutdanningen:

* Dalland, O. (2000). *Metode og oppgaveskriving for studenter, 3.utg.* Oslo: Gyldendal Akademisk.

Ergoterapeutdanning:

* Dalland, O (1997) *Metode og oppgaveskriving for studenter.* Oslo: Universitetsforlaget

* Kilvik, AA & Landøy, L.I (2007) *Litteratursøking i medisin og helsefag.* En håndbok. Trondheim; 2.utg. Tapir Akademiske Forlag

* Jacobsen, D.I. (2003) *Forståelse, beskrivelse og forklaring. Innføring i samfunnsvitenskapelige metode for helse- og sosialfagene.* Kristiansand; Høgskoleforlaget.

* Malterud, K (2002) *Kvalitative metoder i medisinsk forskning – en innføring.* Oslo: Universitetsforlaget

Fysioterapeutdanning:

* Dalland, O. (2000). *Metode og oppgaveskriving for studenter, 3.utg.* Oslo: Gyldendal Akademisk.

Radiografutdanning:

* Dalland, O. (2000). *Metode og oppgaveskriving for studenter, 3.utg.* Oslo: Gyldendal Akademisk.

* Malterud, Kirsti *Kvalitative metoder i medisinsk forskning.* Universitetsforlaget.

* Olsson, H & Sørensen S. *Forskningsprosessen, kvalitative og kvantitative perspektiver.* Gyldendal akademisk

Sosionomutdanning:

* Dalland, O. (2000). *Metode og oppgaveskriving for studenter, 3.utg.* Oslo: Gyldendal Akademisk.

Sykepleierutdanning:

* Dalland, O. (2000). *Metode og oppgaveskriving for studenter, 3.utg.* Oslo: Gyldendal Akademisk

9.4 Yrkesetiske retningslinjer

De yrkesetiske retningslinjene for de ulike studieprogrammene er tilgjengelig på:

<https://www.itslearning.com/main.aspx?CourseID=6146>

10. Kildehenvisning

Eksperter i Team, *Fasilitator*, NTNU, 2007.

Network Learning Lab: *Evalueringsrapport. Helseeksperter i Team: Pasientrettigheter –*

prioriteringer – etiske betraktninger. En formativ evaluering av et tverrfaglig emne ved NTNU og HiST høsten 2005 (<http://www.eformative.no/HiT2eFormative.pdf>).

Helse- og Sosialdepartementet: *Nasjonal helseplan 2007 – 2010*.

Nasjonal rammeplan for helse- og sosialfagutdanningene, 1994.

Vedlegg 1: Vurderingskriterier – Prosessrapporten

Karakter (prosent)	Nødvendige forutsetninger		Gruppeprosessen	
	Situasjoner	Teori	Refleksjoner	Aksjoner
A (100 – 90)	Situasjoner som synliggjør hvordan gruppeprosessen har innvirket på framgangen i prosjektarbeidet	God innsikt i og bruk av relevant teori	1. Studentene reflekterer rundt situasjoner som synliggjorde den enkeltes faglig kunnskap, og hvordan gruppa ivaretok den enkeltes kompetanse. 2. Studentene reflekterer rundt hvilke roller de enkelte medlemmene lettest tar (ledelse, klargjøring av rammer for arbeidet, framdrift i prosjektarbeidet, osv) og hvilken effekt dette har på den enkelte og på arbeidet i teamet. 3. Studentene reflekterer over hvordan samspillet i gruppa utviklet seg og hvordan dette gav innsikt i effekten av egen atferd.	Redegjør for hvordan gruppereglene i EiT/HiT bevisst ble brukt i prosjektarbeidet.
B (90- 80)		Kunnskap om og bruk av noe relevant teori	Refleksjonene på dette nivået er i mellom karaktertrinnene A og C	Redegjør for tilfeller der gruppereglene i EiT/HiT ble brukt for å komme videre i arbeidet.
C (80- 60)			1. Studentene beskriver den enkeltes faglige kunnskap. 2. Studentene påviser hvilke roller de enkelte medlemmene har i teamet. 3. Studentene beskriver situasjoner som man mener har gitt innsikt i egen atferd.	Nevner tilfeller der gruppereglene i EiT/HiT ble brukt.
D (60-50)	Nevner situasjoner	Lite kunnskap og bruk av relevant teori	1. Studentene beskriver den enkeltes faglige kunnskap 2. Studentene påpeker enkelte ulikheter i enkeltpersoners bidrag. 3. Studentene reflekterer generelt over i hvilke situasjoner man lettest lar seg påvirke, og beskriver hvordan teamarbeidet har gitt generell innsikt i egen atferd.	
E (50 -40)	Kronologisk oppramsing av hendelser		Studentene beskriver teamets arbeid og kronologisk redegjør for prosessen, hvor teknikker som har vært benyttet og noe generell erfaring de har fått trekkes fram.	
F	Mangelfull oversikt over hva som hendte i teamet	Ingen relevant teori kunnskap	Besvarelsen er ofte en ren kronologisk beskrivelse av møtene som ble holdt. Fravær av refleksjon og erkjennelse begrunnes ofte med utsagn som "Vi hadde ingen konflikter og derfor ingenting å skrive om ...".	

Rapportskriving: Oppbygging av rapporten, språk og referanser kan trekke opp eller ned i forhold til overstående karakterskala.

Vedlegg 2: Vurderingskriterier – Prosjektrapporten

Karakter (prosent)	Tverrfaglighet	Rapportskriving
A (100-90)	Gruppa har i stor grad utnyttet sin tverrfaglige bredde, til å komme fram til en løsning av den tverrfaglige problemstillingen	Problemstillingen er forankret i landsbyen, noe som vises i introduksjon og diskusjon. Problemstillingen og målsettingen er tydelig beskrevet i introduksjon og evaluert i diskusjon samt knyttet til tidligere arbeid beskrevet i litteraturen. Det er klart hvordan og hvorfor metodene ble brukt. Resultatet er tydelig presentert og diskutert. Samfunnsnyttan av resultatet er diskutert, og det er foreslått hvordan arbeidet kan videreføres.
B (90-80)		Rapporter på dette nivået er i mellom karaktertrinnene A og C
C (80-60)	Gruppa har delvis utnyttet sin tverrfaglige bredde til å komme fram til en løsning av den tverrfaglige problemstillingen	Problemstillingen er knyttet til landsbyen. Problemstillingen og målsettingen er beskrevet og drøftet. Noe relevant litteratur er brukt. Relevante metoder er brukt. Resultatet er presentert og diskutert.
D (60-50)	Gruppa har brukt kunnskap til å komme til en løsning av oppgaven, uten å ha utnyttet sin tverrfaglige bredde.	Rapporter på dette nivået er i mellom karaktertrinnene C og E
E (50-40)		Oppgaven er relatert til landsbytema. Det finnes ingen virkelige problemstillinger eller målsettinger. Nesten ingen relevant litteratur er brukt. Noen metoder er brukt. Noen resultater er presentert.
F	Nesten ingen har brukt kunnskap.	Manglende struktur og innhold

Hver landsby har i tillegg landsbyspesifikke retningslinjer for prosjektarbeidet og utforming av prosjektrapporten.

Vedlegg 3: Retningslinjer for studentgruppens sluttarbeider

Dette dokumentet inneholder en utdyping av hva som forlanges av studentene i HiT, og bygger på emnebeskrivelsen. Målet er å tilstrebe mest mulig like rammer for studentenes arbeid i den enkelte landsby. Landsbytema legger også føringer for studentgruppens prosjektarbeid, og derfor har hver landsby i tillegg landsbyspesifikke retningslinjer for prosjektrapporten. Dette gjelder også vurdering av de muntlige presentasjonene.

Sluttarbeider

Ved semesterslutt skal studentgruppa gjøre en muntlig presentasjon, og levere en prosjektrapport og en prosessrapport. Prosjektrapporten teller 50 % og prosessrapporten teller 50 % av den endelige karakteren. De muntlige presentasjonene av prosjektet og prosessen er obligatorisk og underlagt godkjenning av landsbyleder før innlevering av sluttarbeidene. Gruppa får en felles karakter.

Siste frist for innlevering av prosjekt- og prosessrapporter er 14. september kl. 23.59 via Its learning, evt. produkter leveres på Servicekontoret den 15. september innen kl. 11.00.

Muntlig presentasjon

Studentgruppa skal presentere resultatet av sitt prosjektarbeid i et åpent forum i slutten av landsbyen (den 11.09 eller 12.09). Her skal gruppa spesielt fokusere på samfunnsnyten av resultatet, og hvordan arbeidet kan videreføres. Hvis landsbyen har hatt en ekstern problemeier, er det naturlig at denne er til stede. Presentasjonene kan gå over to dager.

Gruppa skal presentere sin samarbeidsprosess i et lukket forum hvor kun landsbyleder, sensor og læringsassistentene er tilstede. Her skal gruppa spesielt fokusere på hvordan samspillet deltakerne imellom innvirket på anvendelsen av gruppas samlede fagkompetanse og påvirket framdriften i det tverrfaglige prosjektarbeidet.

Hver landsby utarbeider egne vurderingskriterier for både prosjekt- og prosesspresentasjonene, og setter opp en plan for hvordan presentasjonene skal gjennomføres. Hele studentgruppa må være til stede ved presentasjonene. Hvis en student har gyldig fravær skal vedkommende gjøre en muntlig presentasjon senere.

Prosjektrapporten

Prosjektrapporten skal beskrive studentgruppas problemstilling og resultatet av prosjektarbeidet, her kalt produktet. Produktet skal være noe som alle studentene i gruppa har utviklet sammen, og hvor hver enkelt student har bidratt med sin faglige kompetanse. Der det er relevant skal studentgruppa knytte sitt arbeide opp mot lignende produkter beskrevet i faglitteratur eller andre steder.

Landsbytema i den enkelte landsby legger premissene for studentgruppens prosjektarbeid. Hver landsby utarbeider landsbyspesifikke retningslinjer for prosjektarbeidet og utforming av prosjektrapporten innenfor de rammer som emnebeskrivelse setter. De landsbyspesifikke retningslinjene er et tillegg til dette dokumentet.

Prosjektrapporten skal inneholde en **oppsummering** på om lag 200 ord. Denne skal inneholde gruppens vurdering av samfunnsnyten av produktet, og forslag til hvordan arbeidet kan videreføres.

Prosessrapporten

Målet med prosessrapporten er å synliggjøre hvordan gruppeprosessen har innvirket på fremgangen av prosjektarbeidet, og hvordan samarbeidet har lagt til rette for at hver enkelt students fagkompetanse har kommet til anvendelse.

Prosessrapporten omhandler refleksjoner rundt samspillet i gruppa der så vel enkeltpersoners som gruppas handlingsmønstre tas opp. Hensikten er ikke å identifisere gruppas samarbeidsprosess som god eller dårlig, men å reflektere over de erfaringer som er gjort. Refleksjonene omhandler situasjoner eller hendelser i arbeidet, bevisstgjøring av egen kompetanse knyttet til landsbytema, arbeids- og rollefordeling i gruppen, samarbeidsklima, eventuelle utfordringer og håndtering av disse, ulike arbeidsmåter, beslutningsprosesser, lederskap og andre forhold som har påvirket gruppas samarbeidsprosess. I lys av målsetningen om økt samspillkompetanse er det viktig også å løfte fram endrede handlingsmønstre i gruppa, og hva hvert enkelt gruppemedlem har lært av prosessen, dvs. beskrive hvordan for forståelsen har endret seg i løpet av intensivperioden. Refleksjonene skal være knyttet til relevant teori, ikke bare til personlige erfaringer. Egne livs - og yrkeserfaring kan trekkes inn der det er relevant.

Prosessrapporten skal inneholde en **oppsummering** på om lag 200 ord. Her skal gruppa reflektere over sine samspillerfaringer sett i lys av læringsmålene i EiT/HiT

Prosessrapporten bør begrenses til om lag 20 - 30 sider.

Nedenfor følger en ideliste for prosessrapporten. Lista er ikke ment som en mal, men momenter til drøfting.

Rammer for gruppearbeidet

Gruppas oppfatning av landsbytema.

Hvordan har gruppa forholdt seg til rammene for landsbyen, sin egen samarbeidskontrakt, og grupperegler for EiT/HiT?

Presentasjon av gruppa

Gruppas problemstilling

Presentasjon av det enkelte gruppemedlem (maks. en halv til én side pr student):

- faglige bakgrunn
- forventninger til læringsmålene og arbeidet i EiT/HiT
- motivasjon for landsbyen og forventninger

Det tverrfaglig samarbeidet

Utvikling fra spesialist innen egen disiplin til anvendelse i samarbeid med andre:

- Hvordan har den enkeltes faglige kunnskap og/eller metoder og teoretiske tilnærmingsmåter fra eget fagfelt blitt identifisert og kommet til anvendelse?
- Hvilke roller har gruppemedlemmene hatt med hensyn på ledelse, klargjøring av rammene for arbeidet, og framdrift i prosjektarbeidet.
- Hvordan har gruppa ivarettatt den enkeltes kompetanse?
- Nevn eksempler på hvordan medlemmers kompetanse har bidratt til resultater i utvikling av gruppas problemstilling og arbeid med prosjektet.

Gruppeprosessuelle aspekter

Hvordan har samspillet i gruppa utviklet seg gjennom intensivperioden. Her er noen eksempler på momenter for drøfting:

- Ledelse; har dere hatt spiss eller flat struktur/ledelse, og valgt eller et uformelt lederskap?
- Deltakelse; har det vært høy, jevn deltakelse eller mye taushet treghet og passivitet?
- Produktivitet; har dere vært målrettet eller avsporende?
- Relasjoner; hvordan har nærhet eller distanse dere imellom preget arbeidet? (nærhet = sosialt samhold, hygge)
- Respekt for rammevilkår; har dere respektert egne mål og avtaler?
- Roller; hvordan har dere ivaretatt funksjoner som å administrere gruppa, få framdrift i prosjektarbeidet, ta vare på deltakerne?
- Beslutninger; hvordan har dere tatt beslutninger?
- Tilbakemeldinger; hvordan har dere forholdt dere til tilbakemeldinger fra hverandre?
- Selvfasiliterende; i hvor stor grad har dere utviklet evnen til å håndtere det tverrfaglige samarbeidet selv og operere i henhold til gruppereglene i EiT/HiT?

Sosial kompetanse og relevans

- Hvilken sosial kompetanse har hver enkelt gruppemedlem fått innsikt i /videreutviklet?
- Hvilken relevans har kompetansen fra EiT/HiT for yrkeslivet?